

DRET

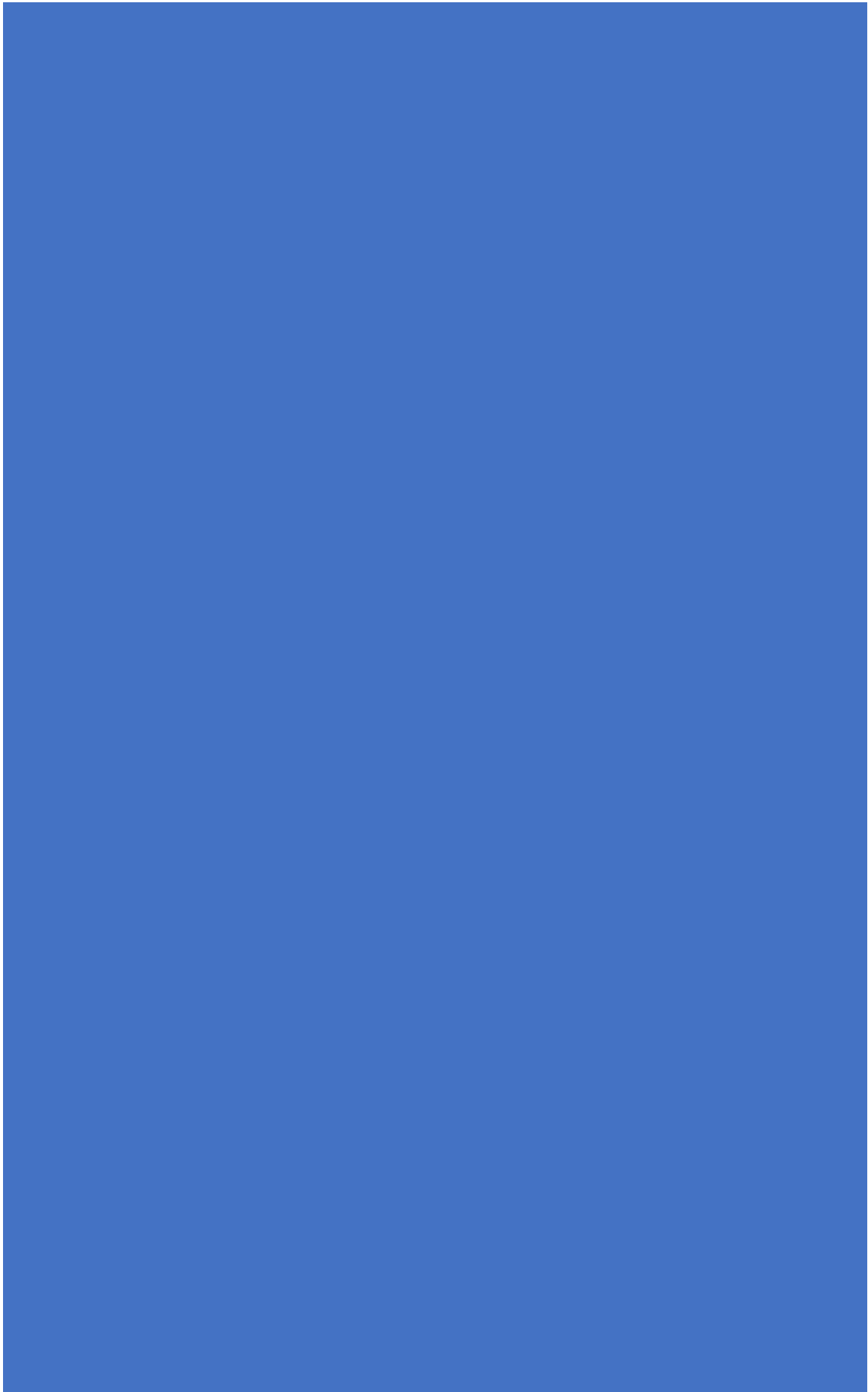
**a una VIDA INDEPENDENT i
d'INCLUSIÓ en la COMUNITAT**

**de les
PERSONES AMB DISCAPACITAT**

**d'acord al MANDAT de la
CONVENCIÓ DE LES NACIONS
UNIDES - 2006**

MANIFEST UNITARI

Catalunya, octubre 2023

LA CONVENCIO SÓBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

“El propòsit d’aquesta convenció és promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i en condicions d’igualtat de tots els drets humans i llibertats fonamentals per totes les persones amb discapacitat, i promocionar el respecte de la seva dignitat inherent.

Dins les persones amb discapacitat s’hi inclouen les que tenen deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, en interactuar amb diverses barreres, poden impedir la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb les altres”. (Article 1. Propòsit)

La Convenció marca un punt d’inflexió fonamental perquè, per primera vegada en la història, situa el fenomen de la discapacitat com una qüestió de drets humans el que implica, entre d’altres:

Primer:

Centrar-se en la dignitat intrínseca de l’ésser humà, sent la seva deficiència un aspecte accessori. És a dir, no és el seu diagnòstic el que defineix la persona, reduint-la a una etiqueta que invisibilitza la seva dignitat i drets, sinó una circumstància més de la seva vida.

Segon:

Situa la persona en el centre de totes les decisions que l’afecten. Enlloc de veure les persones amb discapacitat com a subjectes passius, les empodera i les capacita per a que siguin protagonistes del seu destí, i ser així part activa de la societat: en l’educació, la vida laboral, en la vida política i cultural i en la defensa dels seus drets mitjançant l’accés a la justícia.

Tercer:

Ubica el centre del problema fora de la persona: en la societat. La Convenció aborda la discapacitat com aquella situació que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències i qualsevol tipus de barreres que limitin o impedeixin la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb la resta.

Quart:

Es reconeix que les persones amb discapacitat són subjectes de dret, amb drets que l’Estat, i la resta d’administracions públiques i privades, tenen la responsabilitat de fer efectius per tal de garantir un exercici de la seva ciutadania plena.

EL DRET A UNA VIDA INDEPENDENT I D'INCLUSIÓ EN LA COMUNITAT

Està reconegut a l'article 19 de la Convenció.

Implica:

- 1. Poder decidir on i amb qui viure.**
- 2. Disposar de suports si es necessiten** (humà, instrumental o/i per prendre decisions).
- 3. Tenir garantida l'accessibilitat universal** (auditiva, cognitiva, visual i física).

O, expressat en d'altres paraules:

- Si es pot disposar dels suports que es necessiten es podrà tenir **AUTONOMIA**.
- Si es pot decidir lliurement, amb suports quan calgui, es podrà fer efectiva l'**AUTODETERMINACIÓ**.
- Si es pot accedir als establiments, serveis i esdeveniments, i participar en la vida política i cultural podem dir que la **PARTICIPACIÓ PLENA EN LA COMUNITAT** és una realitat.

Si es té **AUTONOMIA + AUTODETERMINACIÓ + ACCESSIBILITAT** s'estarà garantint a les persones amb discapacitat el dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat.

ES TRACTA D'UN DRET SUBJECTIU QUE CAL GARANTIR

*“Un dret no és allò que algú t’ha de donar.
Un dret és allò que ningú t’ha de prendre”¹*

La Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat² és d'obligat compliment a l'Estat Espanyol que la va ratificar (BOE 21 abril 2008) juntament amb el seu Protocol Facultatiu (BOE 22 abril 2008). I això la fa vinculant a tota l'administració pública (estatal, autonòmica i local). I també l'obliga a prendre totes les mesures pertinents perquè cap persona, organització o empresa privada discrimini per motius de discapacitat.

La Unió Europea ratifica i passa a ser Part de la Convenció des del 22 de gener de 2011.

¹ “Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat” (2000). Ajuntament de Terrassa.

² A partir d'ara “La Convenció”.

Estem molt lluny que aquest dret sigui una realitat.

En els quinze anys transcorreguts des de l'entrada en vigor de la Convenció poc o res hem avançat en l'assoliment d'aquest dret.

És per això que les federacions, entitats i persones sota signants hem decidit posar el focus en quatre demandes que coincidim poden tenir un poder transformador que permetrà donar un impuls definitiu en l'assoliment d'aquest dret.

Som ben conscients que parlar de vida independent i d'inclusió en la comunitat és quelcom transversal que implica diversitat d'àmbits i d'aspectes de la vida d'una persona, entre d'altres:

- Disponibilitat econòmica
- Accés a l'habitatge
- Disponibilitat de suports
- Accessibilitat universal visual, auditiva, cognitiva i física

I que, per fer efectiu aquest dret, cal una transformació profunda del nostre sistema d'atenció per tal d'alinejar-lo amb el mandat de la Convenció. Això implica necessàriament la posta en marxa, entre d'altres, d'una revisió en profunditat de la Cartera de Serveis Socials de Catalunya.

Aquest Manifest no és en cap cas una renúncia de les organitzacions i persones sota signants a reivindicar tots aquests temes, ni tampoc suposa minimitzar la seva importància que considerem cabdal.

Partim del convenciment que si assolim les quatre demandes que plantejem en aquest Manifest, aconseguirem donar un impuls decisiu en l'assoliment d'aquest dret.

Això repercutirà necessàriament en la resta de requeriments per fer realitat projectes de vida independent i d'inclusió en la comunitat al conjunt de persones amb discapacitat **sense deixar ningú enrere**, tal i com exigeix no només la Convenció de les Nacions Unides sinó també l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, en l'acompliment de la qual estan compromesos tant l'Estat Espanyol com la Unió Europea des de la seva adopció el 25 de setembre de 2015.

LES NOSTRES DEMANDES PALANQUES DE TRANSFORMACIÓ

- Aprovar la normativa legal **que reguli l'Assistència Personal a Catalunya amb finançament propi per part de la Generalitat**, de manera que es garanteixi l'exercici efectiu del dret reconegut a la Convenció i que les persones amb discapacitat puguin fer realitat els seus projectes de vida independent i de participació plena en la comunitat, sense discriminar l'accés per raó d'edat o tipus de discapacitat, tot considerant l'Assistència Personal un dret subjectiu que cal garantir.
- **Transformar el sistema actual de finançament** dels suports i recursos adreçats a les persones amb discapacitat, **pel d'assignació de pressupostos personals nominals**.
- Posar en marxa un **Pla de desinstitucionalització transformant les institucions en serveis i suports en la comunitat, i realitzant accions proactives per promoure comunitats inclusives** tot identificant i eliminant les barreres existents a una participació plena.
- Posar en marxa **l'Oficina Catalana de suport i assessorament en la comunicació de les violacions dels drets de la Convenció al Comitè Internacional** (Protocol Facultatiu)

A continuació desenvolupem cada una d'aquestes demandes.

1. ASSISTÈNCIA PERSONAL

De què parlem?

Consisteix a proporcionar un suport humà que és dirigit per la persona usuària per poder fer tot allò que vol i no pot per raó de la seva discapacitat. És la persona qui decideix i controla qui li presta el servei, què fa, com i quan ho ha de fer.

Tant el Comitè internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, com la Comissió Europea i recentment el Govern Espanyol, destaquen la importància d'aquesta figura en la garantia del dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat recollit a l'article 19 de la Convenció.

L'Assistència Personal és un suport clau per poder fer realitat amb èxit els projectes de vida independent de moltes persones amb discapacitat.

És un DRET que CAL GARANTIR.

Per què és una palanca de transformació?

L'experiència i la recerca demostren que:

- L'Assistència Personal és el suport humà que:
 - Millor garanteix l'autodeterminació de la persona amb discapacitat, també quan aquesta requereix de suports a la presa de decisions.
 - Facilita portar a terme projectes de vida independent i de participació plena en la comunitat de manera més eficaç que d'altres suports humans.

Quan no es donen la resta de circumstàncies necessàries per tenir una vida independent (disponibilitat econòmica, accés a l'habitatge, etc.), l'assistència personal garanteix l'autonomia de la persona tot i que no pugui emancipar-se de la seva família .

 - És el suport més efectiu per prevenir i evitar la institucionalització.
 - És la figura que millor facilita el creixement i empoderament de la persona amb discapacitat.
- L'Assistència Personal té un impacte social que triplica la inversió econòmica realitzada³.
- El retorn estrictament econòmic de la inversió és clarament superior que el produït pel servei d'atenció residencial⁴:
 - Servei d'Assistència Personal: *per cada 100 euros destinats per l'Administració per persona usuària per a un Servei d'Assistència Personal retornen a la societat entre 132 y 144 euros.*
 - Servei d'Atenció residencial: per cada 100 euros destinats per l'Administració per persona usuària per al servei d'atenció residencial retornen a la societat entre 112 i 114 euros.
- Genera ocupació: tal i com demostren les dades disponibles.

A Catalunya, on el servei està pendent de desplegament, disposem de les següents dades:

- L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) de l'Ajuntament de Barcelona amb dades de 2022 informa que per 53 persones usuàries del SAP-BCN es va generar una ocupació de 248 assistents personals, amb un total d'hores anuals aprovades de 105.473.

³ Observatori estatal de la Discapacitat (2017). "Medición comparativa del impacto socioeconómico y presupuestario de la asistencia personal frente a otras prestaciones tradicionales de atención a las situaciones de dependencia". Estudi realitzat per Martha Yolanda Quezada García i Carmen Motos Martínez – Esparza.

⁴ Idem nota 2.

- Al 2022 la Federació ECOM va proporcionar assistència personal a 72 persones i va contractar 243 assistents personals que van proporcionar un total de 126.781 hores de servei.
- Cuida l'entorn proper de la persona usuària: En una època en que tenen lloc iniciatives com les del "Fòrum Social de la Cura", és important destacar que l'Assistència Personal aporta a aquest entorn més oportunitats laborals i més temps lliure per al seu benestar personal i oci.
- Millora de manera clara la qualitat de vida i el benestar de la persona amb discapacitat.

Per totes aquestes raons l'Observació General núm. 5 del Comitè Internacional sobre el dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat posa èmfasi en la importància de disposar d'aquesta figura.

Per què és una palanca de transformació?.

En la mesura que la persona amb discapacitat s'enforteix i s'empodera se sent més forta per reivindicar tot allò que li cal i no té per fer realitat el seu projecte de vida independent i d'inclusió en la comunitat, i d'aquesta manera poder exercir una ciutadania plena.

QUÈ DEMANEM A LA GENERALITAT?.

- **L'aprovació i la implementació al 2024 de la normativa legal que reguli la prestació econòmica d'Assistència Personal a Catalunya, tot ampliant la intensitat i quantia** en la línia ja anunciada a la consulta pública realitzada l'octubre de 2020, de manera que les persones amb discapacitat puguin fer realitat els seus projectes de vida independent i de participació plena en la comunitat.

No podem ni volem esperar més.

- Aquest decret **ha de garantir que tothom que ho vulgui pugui accedir a l'assistència personal sense discriminació per raó d'edat o de tipus de discapacitat.** L'article 19 de la Convenció s'adreça a totes les persones amb discapacitat sense excepcions.

Cal donar compliment al que determinen les sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (Sentència núm. 598 / 2012, de 15 d'octubre), i del Tribunal del Tribunal Suprem - Sala de lo Contenciós-Administratiu, Secció 4^a (Sentència de 2 de desembre de 2014).

- Aquest decret **ha de garantir l'equitat entre les persones en funció del grau de suport requerit i respectant sempre la seva voluntat i preferències, també quan la persona amb discapacitat requereix de suports en la presa de decisions.**

- Cal que la normativa legal que s'aprovi reculli expressament que **l'Assistència Personal actua en tots aquells àmbits de la vida que la persona amb discapacitat consideri per poder portar a terme el seu projecte de vida.**

“No es limita als serveis prestats a la llar, sinó que també cal que s'estengui a les esferes de l'ocupació, de l'educació i de la participació política i cultural, la potenciació de la funció parental i la capacitat d'arribar als familiars i a altres persones, la participació en la vida política i cultural, els propis interessos i les activitats d'oci, i els viatges i les activitats lúdiques”. (Punt 29 de l'Observació General núm. 5)

- **Revisar el sistema actual d'homologació** de les entitats i les empreses prestadores de l'Assistència Personal **per tal de garantir que el presten d'acord amb el que estableix la Convenció i, particularment, les Observacions Generals núm. 5** que desenvolupa l'article 19 i la **núm. 1** que desenvolupa l'article 12 (“Igual reconeixement com a persona davant la llei”).
- **Definir els criteris de qualitat del servei i disposar d'un sistema de control i avaluació** que comprovi que la prestació efectiva del servei és coherent amb els principis i requisits definits a la Convenció i les Observacions Generals núm. 5 i núm. 1, **amb capacitat correctora i sancionadora quan això no sigui així.**
- Pel que fa a la **formació exigible per poder exercir com assistent personal demanem a la Generalitat que, en exercici de les seves competències⁵:**
 - Apliqui l'Acord del Comitè Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat (CERMI) pel qual la formació exigible per poder exercir d'assistent personal sigui d'un màxim de 50 hores, i que els continguts estiguin alineats amb els principis de la Convenció i el dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat tal i com recull l'esmentat Acord.
 - Que aquesta formació pugui ser proporcionada també per les entitats acreditades per prestar Assistència Personal.
 - Que la formació es pugui rebre un cop feta la contractació.

⁵ *Excepcionalment i fins que s'aprovi un certificat de professionalitat específic per a l'assistència personal i es determini el termini per a la seva obtenció, les administracions públiques competents podran habilitar provisionalment per a prestar l'esmentat servei a les persones que acreditin, bé experiència, bé haver rebut una formació bàsica en matèria d'assistència personal, o ambdues, en la intensitat que dites administracions determinin.* (BOE núm. 128 de 30 de maig de 2023, Sec. III. Pàg. 75020 “Resolució de 24 de maig de 2023 per la qual es defineixen i estableixen les condicions específiques d'accés a l'assistència personal en el Sistema d'Autonomia i Atenció a la Dependència”)

- Que es garanteixi que la idoneïtat de l'assistent personal sigui valorada per la pròpia persona en situació de dependència (amb suport en la presa de decisions quan li calgui), o qui ostenti la seva representació en el cas de menors d'edat i dels supòsits contemplats en l'actual legislació civil en matèria de capacitat jurídica de les persones amb discapacitat.⁶
 - Que defensi aquest posicionament al sí del "Consejo Territorial de Servicios Sociales y del Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia" d'àmbit estatal.
- **Proporcionar la informació i formació necessàries a les persones professionals, nivell tècnics i comandaments implicats de l'administració pública**, en tant implementar la Convenció comporta un canvi de mirada substancial respecte d'altres prestacions i serveis tradicionals.

Aquesta formació ha d'abordar, entre d'altres:

- Significat i requisits de l'Assistència Personal.
 - Significat i implicacions de situar el fenomen de la discapacitat com una qüestió de Drets Humans.
 - Significat i implicacions dels "Drets de qualitat" segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS)
- **Promoure i recolzar experiències pilot** que permetin reflexionar i ajustar l'assistència personal als requeriments dels diferents perfils i necessitats de les persones amb discapacitat, **sense impedir o limitar mentre tant l'accés a la prestació.**

2. PRESSUPOSTOS PERSONALS

De què parlem?

La Convenció posa la persona amb discapacitat al centre. Això comporta, entre d'altres,

- Passar d'un enfocament de limitacions o dèficits a un model de drets, en el qual la persona amb discapacitat és considerada ciutadana de ple dret.

⁶ En compliment del mandat de la Convenció, de l'Observació General núm. 5 i del BOE núm. 128 de 30 de maig de 2023, Sec. III. Pàg. 75020 "Resolució de 24 de maig de 2023 per la qual es defineixen i estableixen les condicions específiques d'accés a l'assistència personal en el Sistema d'Autonomia i Atenció a la Dependència"

- Adaptar el sistema de serveis i suports a:
 - Les necessitats de la persona amb discapacitat, també quan cal una alta intensitat de suport.
 - La seva voluntat i preferències, també quan requereix de suport en la presa de decisions.

Cal orientar els sistemes de suport cap allò que realment és significatiu per a les persones amb discapacitat, assegurant que no només es respon a una avaluació basada en les seves necessitats, sinó també a resultats personals significatius que demostrin que els suports impacten en la millora de la qualitat de vida de la persona i en les seves connexions comunitàries.

- Transformar el sistema actual de finançament pel d'assignació de pressupostos personals.

Pressupost Personal entès com aquell sistema adreçat a les persones amb discapacitat que necessiten suport, cura o atenció de llarga durada, que permet que sigui la pròpia persona qui decideixi quins serveis vol rebre i com els vol rebre, d'acord amb un Pressupost Personal que se li assigna i que la pròpia persona pot decidir com gastar.

Cal passar d'un finançament en funció de la plaça ocupada o del servei utilitzat, a pressupostos personals que la persona amb discapacitat utilitza en funció de la seva voluntat i preferències.

En el sistema actual de finançament és el servei el que està en el centre, no la persona amb discapacitat. Això és quelcom que cal capgirar.

Tot això comporta una transformació profunda dels sistemes d'atenció actuals.

El disseny del suport i l'acompanyament pel projecte vital de la persona és el pal de paller de tot el canvi que cal fer. El concepte de considerar la persona al centre ha de voler dir: que sigui ella qui decideixi com i on vol viure, que el pressupost s'assigni en funció de les intensitats de suport que requereixi, que compti amb una acció positiva per desenvolupar la seva trajectòria professional i d'aprenentatge, que el sistema s'orienti a empoderar les seves capacitats i a incentivar-ne l'autodeterminació i la participació en la comunitat⁷.

Aquesta és la clau per assentar les bases d'un nou model català orientat a que les persones puguin viure amb la màxima autonomia possible i que posi en valor el dret a decidir de les persones el seu projecte de vida, en compliment del que mana la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat.

⁷ "Promoció de l'Autonomia i de l'Atenció a les persones amb suport de llarga durada a l'entorn comunitari a Catalunya. Recomanacions per impulsar el nou model" (juny 2021). Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (Generalitat de Catalunya)

Per què és una palanca de transformació?

Perquè el pressupost personal fa protagonista de la seva vida a la persona amb discapacitat.

Perquè li dona el poder de decidir quin suport vol rebre i qui li ha de proporcionar, també quan necessita de suport per a la presa de decisions.

Així, per exemple, la persona ja no podrà ser institucionalitzada contra la seva voluntat i podrà dirigir la quantia assignada (pressupost personal) a rebre els suports que necessita a la seva pròpia comunitat. No es pot perpetuar la diferència discriminatòria d'ajuts i suports a les persones segons visquin al seu domicili o en un servei substitutiu de la llar.

Disposar dels recursos econòmics que li pertocin en funció de les seves necessitats i poder-los utilitzar d'acord a les seves preferències i voluntat és en sí mateix un factor clau d'empoderament.

QUÈ DEMANEM A LA GENERALITAT?.

- **Transformar el model actual del sistema de finançament** dels suports i recursos adreçats a les persones amb discapacitat, **pel d'assignació de pressupostos personals nominals**.
- **Verificar que el nou sistema d'avaluació de necessitats de suport dona els resultats desitjats en línia amb el mandat de la Convenció i de la OMS.** (Reial decret 888/2022, de 18 d'octubre, pel qual s'estableix el nou procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat)
- **Dissenyar un Pla Personalitzat i uns procediments d'assignació de recursos i serveis** que s'adaptin de manera àgil a l'evolució de la situació, i que estiguin **orientats en funció de la voluntat i preferències de la persona amb discapacitat**.

3. PLA DE DESINSTITUCIONALITZACIÓ

De què parlem?

La institucionalització és contrària a la Convenció i, especialment, amb l'article 19. Desinstitucionalitzar és un mandat de la Convenció.

“Els Estats Part tenen l'obligació immediata d'iniciar una planificació estratègica, amb terminis adequats i dotació de recursos suficients, en consultes estretes i respectuoses amb les organitzacions que representen a

les persones amb discapacitat, per a substituir tot entorn institucionalitzat per serveis de suport a la vida independent.

El marge de valoració dels Estats Parts concerneix a l'execució dels programes, però no a la qüestió de la substitució. Els Estats Parts han d'elaborar plans de transició en consulta directa amb les persones amb discapacitat, a través de les seves organitzacions representatives, per tal d'assegurar la plena inclusió d'aquestes persones en la comunitat".

(Punt 42 de l'Observació General núm. 5 sobre el dret a la vida independent i d'inclusió en la comunitat - 2017)

Desinstitucionalitzar vol dir:

1. Convertir les institucions en serveis i suports en la comunitat, de manera que sortir d'una institució es faci de manera segura i personalitzada, en funció de les necessitats i preferències de cada persona.
2. Parlar de serveis i suports "en la comunitat" significa molt més que una ubicació. Es tracta d'afavorir comunitats inclusives. Comporta accions proactives per identificar i eliminar les barreres existents en aquella comunitat (arquitectòniques, actitudinals i en la comunicació), que dificulten o impedeixen la participació de les persones amb discapacitat. No implica l'obligatorietat de participar, sinó la garantia efectiva de poder-ho fer.

Partim d'una premissa: No es pot desmantellar un sistema sense crear paral·lelament la seva alternativa.

Per què és una palanca de transformació?

Perquè és un mandat directe de la Convenció, de l'Observació General núm. 5 i de les "Directrius sobre desinstitucionalització, també en situacions d'emergència" del Comitè Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de 9 de setembre de 2022.

Perquè el dret a una vida independent i de participació plena en la comunitat comporta:

- Prevenir la institucionalització.
- Fer efectiva la desinstitucionalització amb la garantia de rebre en la comunitat els suports que calguin en funció de les necessitats i preferències de cada persona.

QUÈ DEMANEM A LA GENERALITAT?.

- **Crear les condicions necessàries per no institucionalitzar les persones amb discapacitat.** Això implica:

- Oferir alternatives efectives de vida independent i d'inclusió en la comunitat basades en suports personalitzats.
- Implementar i avaluar el Reial decret 888/2022, de 18 d'octubre, pel qual s'estableix el nou procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat.
- No construir noves institucions ni ampliar les places existents.

És evident que el salt d'un model a un altre no serà gens fàcil i generarà tensions, però és igualment obvi que no només és imprescindible sinó també ineludible.

- **Iniciar ja el procés d'elaboració, aprovació i implementació d'un Pla de Desinstitucionalització** de les persones amb discapacitat.

- Cal un lideratge clar i ferm.
- Cal buscar l'acord més ampli possible també amb altres partits de l'arc parlamentari català en tant aquest Pla serà progressiu i implicarà varis anys i, per tant, cavalcarà al menys entre dos mandats.
- Ha d'estar suficientment finançat.
- Ha d'incloure sistemes de seguiment, monitorització i avaluació del Pla de Desinstitucionalització i dels impactes obtinguts.
- Ha de garantir la provisió de serveis de suport en la comunitat.
- Ha d'impulsar de manera proactiva comunitats inclusives col·laborant estretament amb les administracions local i comarcal, i generant aliances amb agents comunitaris.
- Ha de garantir Plans personalitzats de desinstitucionalització adaptats a les circumstàncies, condicions i preferències de cada persona i de la seva situació.
- Iniciar la implementació del Pla de desinstitucionalització amb les persones que expressin la seva voluntat de sortir de l'entorn institucional per emprendre un projecte de vida independent amb els suports que necessiti

- **Promoure la implicació de les mateixes persones amb discapacitat, de les famílies i de les entitats.**

4. OFICINA DE SUPORT I ASSESSORAMENT PER ELEVAR AL COMITÈ INTERNACIONAL VIOLACIONS DELS DRETS DE LA CONVENCIÓ (PROTOCOL FACULTATIU)

De què parlem?

L'Estat Espanyol signa i ratifica tant la Convenció sobre els drets de les Persones amb Discapacitat com el seu **Protocol Facultatiu** pel qual es reconeix la competència del Comitè Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat per rebre i considerar les comunicacions presentades per persones o grups de persones subjectes a la seva jurisdicció, que al·leguin ser víctimes d'una violació per part d'aquest estat de qualsevol de les disposicions de la Convenció⁸.

Per fer-ho possible cal posar en marxa una Oficina:

- Especialitzada.
- Finançada amb pressupost públic i oberta a tota la ciutadania que s'hi adreci sigui a títol individual, grups de persones i també entitats cíviques.
- Amb autonomia en el desenvolupament de les seves funcions. Autonomia compatible amb el rendiment de comptes corresponent a un servei prestat amb fons públic.

Funcions:

- Valorar quines vulneracions dels drets reconeguts a la Convenció són susceptibles de ser elevades al Comitè Internacional i s'ajusten als requeriments del Protocol Facultatiu. I, en cas de desestimació, orientar cap a quines instàncies catalanes o espanyoles pot ser pertinent presentar-les.
- Garantir una presentació dels fets amb una argumentació sòlida de manera que s'aportin tots els elements necessaris perquè el Comitè Internacional pugui emetre una valoració i no es perdi temps en requeriments de més informació.
- Garantir que es segueix el procediment adequat per tal que la seqüència de passos a donar i els aspectes formals no suposin un obstacle o comportin un endarreriment per tal que el Comitè Internacional emeti la seva valoració respecte de la situació presentada de violació dels drets de la Convenció.

⁸ L'Estat Espanyol ratifica la Convenció (BOE 21 abril 2008) i el Protocol Facultatiu de la Convenció (BOE 22 abril 2008).

- Assegurar que les valoracions emeses pel Comitè internacional arribin a totes les instàncies pertinents: Sindicatura de Greuges de Catalunya i figures equivalents a l'Estat Espanyol, Generalitat de Catalunya, i resta d'instàncies que es determinin.

Una Oficina que també ofereixi:

- Litigació estratègica, mediació, actuacions judicials nacionals i internacionals competents.
- Detectar llacunes i infraccions dels Drets Humans en la implementació de la Convenció i proposar reformes legals quan s'escaigui.

Requisits que ha d'acomplir aquesta Oficina:

- Ha de tenir un coneixement especialitzat en cada una de les següents àrees:
 - La Convenció, les Observacions Generals i Directrius que desenvolupen els drets en ella reconeguts, les Estratègies i els Informes del Comitè Internacional respecte del grau d'acompliment de la Convenció per part de l'Estat Espanyol, i qualsevol document dimanant de la Convenció i de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans.
 - El Protocol Facultatiu de la Convenció, funcionament i procediment de presentació de violacions de drets, i del sistema de resposta del Comitè Internacional.
 - Normativa europea, espanyola i catalana d'aplicació en l'àmbit dels drets de les persones amb discapacitat.
- Ha d'estar coordinada:
 - En l'àmbit de Catalunya i de l'Estat Espanyol ha de coordinar-se amb altres institucions de defensa dels drets de la ciutadania.
 - En l'àmbit europeu i internacional amb altres instàncies i organitzacions de defensa dels drets de les persones amb discapacitat.

I tenir el compromís de:

- Publicar un informe anual on es detalli no només l'activitat realitzada, sinó també les valoracions i consideracions emeses pel Comitè Internacional respecte vulneracions dels drets quan hagi intervingut l'Oficina, així com altres resultats obtinguts en l'exercici de les seves funcions.

Per què és una palanca de transformació?

Perquè posar en marxa aquesta oficina contribueix a fer que les violacions dels drets tinguin conseqüències pels estats i per les administracions que les permeten, sigui per acció o per omissió. I que hagin d'implementar mesures correctores que facilitin l'exercici efectiu del dret.

Tot i que el Comitè Internacional no té autoritat jeràrquica sobre els estats que han ratificat la Convenció, sí té l'autoritat atribuïda per emetre valoracions que els Estats signants no només han d'escoltar sinó també aplicar.

Perquè pot esdevenir un agent útil a l'hora de detectar llacunes i vulneracions dels drets reconeguts a la Convenció i de proposar reformes legals quan s'escaigui.

QUÈ DEMANEM A LA GENERALITAT?.

La posta en marxa a Catalunya i amb finançament públic d'una Oficina de suport i assessorament a la ciutadania i a les entitats que vulguin comunicar al Comitè Internacional violacions dels drets de la Convenció, en compliment del Protocol Facultatiu ratificat per l'Estat Espanyol. I que tingui atribuïdes les funcions recollides en aquest Manifest.

**PROMOUEN AQUEST MANIFEST UNITARI LES SEGÜENTS
ORGANITZACIONS I PERSONES SIGNIFICADES**

SIGNANTS (per ordre alfabètic)

Organitzacions promotores:

Organització	Representant	Càrrec
ACTAS (Associació Catalana de Treball amb Suport).	Maria Cabré Trias	Presidenta
ANDI Down Sabadell	Dolors Pallàs Crespo	Presidenta
Associació Autisme amb Futur	M ^a Dolors García Escobar	Presidenta
Associació Catalana Pro Persones amb Sordceguesa - APSOCECAT	Ricard López i Manzano	President
Associació Més Inclusió Sitges - AMIS	Vanesa Racaj Fernández	Presidenta
Associació Societat Inclusiva Garraf	Margarida Saiz Lloret	Presidenta
Associació SOS a la Capacitat Intel·lectual	M ^a Teresa García Marín	Presidenta
Associació Suport	Josep Antoni Cebrià Benito	President
Centre d'Estudis i Recerca per a una Societat Inclusiva de la Universitat Autònoma de Barcelona	Josep Maria Sanahuja Gavalrà	Director
Coordinadora Down Catalunya	Xavier Sanmiguel Rius	President
Federació Catalana d'Autisme	Neus Payerol Gràcia	Presidenta
Federació ECOM	Albert Carbonell Quer	President

Organització	Representant	Càrrec
Federació Salut Mental Catalunya	Mercè Torrentallé Rocaspana	Presidenta
Fundació Pere Mitjans	Clara Clos i Muñoz	Directora
Fundació Privada Catalana Síndrome de Down	Catalina Trias Trueta	Directora General
Fundació SUPPORT – Girona	Josep Maria Solé Chavero	Director General
Grup de Recerca en Diversitat de la Universitat de Girona	Carolina Puyaltó Rovira	Membre de l'equip En representació GR
Junts Autisme Fundació	Neus Payerol Gràcia	Directora gerent i Apoderada
Junts en Acció	Blanca Peribáñez Romagosa	Presidenta
LADD. Associació en defensa del dret de les persones amb discapacitat intel·lectual	M ^a Teresa Ruiz Tarrés	Presidenta
Moviment Vida Independent Garraf	Margarida Saiz Lloret	Portaveu
Observatori dels Drets Socials de Terrassa	Joan Tamayo Sala	President
Oficina de Vida Independent	Concepción Monreal Serra	Presidenta OVI BCN
PerDret. Defensem els Drets Humans – ONU 2006	Martí Ballada Sánchez	Coordinador
Plataforma Ciutadana del Garraf per una Empresa Inclusiva	Margarida Saiz Lloret	Portaveu

Organització	Representant	Càrrec
Plataforma Prou Barreres – Igualtat de Drets i Oportunitats	Joan Vila Roure	President
Salut Mental Garraf / Afammg	Carme Muntané Triginer	Presidenta
Sant Pere Claver - Fundació Serveis Socials	Raúl Alcázar Gatell	Director de la Fundació
Tu-i-Nos Fundació (abans Entitat Tutelar del Garraf)	Antoni Reverter Guimesó	President Patronat

Persones significades promotores:

Nom complet	Referències
Antonio Centeno Ortiz	Activista fundador de l'Oficina de Vida Independent a Barcelona (2006). Forma part del "Consejo Asesor de la Estrategia Estatal de Desinstitucionalización". Responsable del projecte asistenciasexual.org .
Asun Pié Balaguer	Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació de la Universitat Oberta de Catalunya
Carolina Puyaltó Rovira	Professora lectora de la Universitat de Girona (UdG). Investigadora del Grup de Recerca en Diversitat de l'Institut de Recerca Educativa de l'UdG. Coordinadora del Grau en Educació Social de l'UdG. Autora de diverses publicacions científiques relacionades amb la promoció dels drets de les persones amb discapacitat intel·lectual.
Climent Giné Giné	Professor emèrit de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna de la Universitat Ramon Llull. Les seves àrees de recerca principals se centren en l'àmbit dels serveis i la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual i les seves famílies.

Nom complet	Referències
David Villanueva Quílez	Activista pels Drets Humans de les Persones amb Diversitat Funcional. Especialista en serveis i programes pel Dret a una Vida Independent.
Domènec Puig Valls	Catedràtic d'Universitat. Universitat Rovira i Virgili.
Efren Carbonell Paret	Activista en la defensa dels drets de les persones amb discapacitat.
Maria Pallisera Diaz	Professora CU del Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona
Pep Ruf i Aixàs	Expert en vida independent a diferents organitzacions (Fundació Catalana Síndrome de Down, Down España, FIADOWN).
Ricardo Esteban Legarreta	Professor titular de Dret del Treball i de la Seguretat Social. Universitat Autònoma de Barcelona. Membre del Centre d'Estudis i Recerca per a una Societat Inclusiva (CERSIN-UAB).
Sílvia Llach Carles	Vicerectora de Territori i de la Unitat de Compromís Social de la Universitat de Girona
Toni Vilà Mancebo	Col·labora com a investigador en l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) de la UAB. Ha participat en l'equip que ha elaborat l'Informe d'Avaluació del Sistema de Promoció de l'Autonomia Personal y Atenció a les Persones en situació de Dependència (SAAD), 2022.